

IN WAASMONT UIT DE GROND GEHAALD EEN DENIER VAN SEVERUS ALEXANDER

ROMBOUT NIJSSEN EN BASTIAAN VAN HEUKELOM

Tussen de vondsten van het zoekweekend van Detectum in oktober 2020 zit een zwaar beschadigde Romeinse denier. Het stuk is niet meer volledig rond en de afbeeldingen op voor-en keerzijde zijn zwaar afgesleten. De munt weegt nog 2 gram. Zij meet 18,8 mm op de langste diameter en 16,4 mm op de kortste¹.

Op de voorzijde is de voorstelling van het hoofd van een naar rechts kijkende Romeinse keizer te zien. Hij draagt een baard en een lauwerkrans. Achter zijn hoofd zie je de lus waarmee de krans dichtgebonden is. De legende is onleesbaar geworden. Op de keerzijde staat een staande, naar rechts gerichte figuur. Zijn rechterknie is gebogen, zodat het lijkt alsof hij naar rechts stapt. Aan zijn rechtervoet draagt hij een laars. De linkervoet is op deze munt

voorzijde

keerzijde

¹ Toegestane overname A-Magazine. Tijdschrift voor metaaldetectie in Vlaanderen, jaargang 2021, nummer 2, pagina's 16-17.

niet meer duidelijk te zien. In zijn rechterhand draagt hij een stok of een speer die hij schuin naar boven richt. Ook op de keerzijde is de legende niet meer leesbaar.

Aangezien de legende op beide zijden van de munt onleesbaar geworden is, moeten we de munt identificeren op basis van de herkenbare onderdelen van de voorstellingen op voor- en keerzijde. De lauwerkrans die de keizer draagt helpt ons niet verder, aangezien alle keizers zich graag op die wijze lieten voorstellen. De ringbaard is een betere aanwijzing: Severus Alexander, die keizer was van 222 tot 235, wordt immers zo afgebeeld².

Laat ons nu de afbeelding op de keerzijde analyseren. Rechts van de figuur zien we het verlengde van de stok die de figuur in zijn rechterhand houdt, met een puntig uiteinde: het gaat om een speer. Voorts zien we dat zijn kleding zijn rechter bovenarm en zijn bovenlichaam bedekt en dat hij een rok draagt tot boven de knie. Aan de hand van die kenmerken moeten we op zoek gaan bij de gekende denieren van Severus Alexander. Internet, en vooral de sites van muntenhandelaars en muntenveilingen, bieden voldoende mogelijkheden om urenlang denieren van deze keizer te bekijken.

Zo komen wij uit bij de denier waarop op de keerzijde een voorstelling van de keizer zelf staat, die in de rechterhand een speer houdt en in de linkerhand een globe of wereldbol. De symboliek is duidelijk: de machtige Severus Alexander heeft de wereld in zijn hand. Wij vonden een afbeelding van een gaaf exemplaar op de website van vcoins: www.vcoins.be³. Daar lezen wij dat het daar beschreven gave exemplaar 3,07 gram weegt, wat aangeeft hoezeer het hier besproken exemplaar gehavend is, en dat de munt dateert van 230 na Christus.

Deze munt staat in de numismatische wetenschap bekend als BMCRE 616 of RIC IV 105. Het eerste is een verwijzing naar het standaardwerk van het British Museum over Romeinse munten: *Coins of the Roman Empire in the British Museum*. Het tweede verwijst naar een ander handboek voor Romeinse munten: *Roman Imperial Coinage*.

² Severus Alexander was de laatste keizer van de dynastie van de Severi. Hij was amper 14 jaar toen hij zijn vier jaar oudere vermoorde neef Marcus Aurelius Antoninus of Elagabalus als keizer opvolgde. De jonge keizer liet het bestuur van het Rijk aan zijn moeder Julia Mamaea over. Het Romeinse Rijk werd in zijn tijd geconfronteerd met de opkomst van het Sassanidische Rijk, dat aan zijn oostgrenzen de plaats innam van het verzwakte Rijk van de Parthen. In 233 leed het Romeinse leger een zware nederlaag tegen de Sassaniden. In 235, toen hij voor een groot bedrag de vrede wilde afkopen van de Germanen die de Rijngrêns bedreigden, werd hij door soldaten uit zijn eigen leger vermoord.

³ https://www.vcoins.com/en/stores/marc_walter/95/product/severus_alexander_denarius_rome_emperor_with_spear_and_globe_ef/11724_77/Default.aspx